

انجام تکالیف قانونی حسابرسان نیازمند تداوم فعالیت حرفه‌ای آنان است

محمدتقی شیرخوانی

انجام مناسب تعهدات خود باید از آن برخوردار باشند مورد توجه قرار گیرد. به عبارت دیگر، اگر دولت، به نمایندگی از جامعه‌ی شهروندان وظایفی را از حسابداران رسمی می‌طلبد، باید به طور متقابل حقوق طبیعی را که انجام چنین وظایفی مستلزم برخورداری از آن است نیز مورد توجه قرار دهد.

هم‌اکنون آیین رفتار حرفه‌ای بر عملکرد حسابداران رسمی حاکم است. بر اساس اصول این آیین رفتاری، حسابدار رسمی باید خدمات خود را در سطحی ارائه کند که شایسته‌ی اعتماد جامعه باشد و از این رو، خدمات

هستند. از این روست که گروه‌هایی که حرفه‌ی حسابرسی با آن سروکار دارد علاوه بر کارفرمایان مستقیم، شامل دولت، وام‌دهندگان، کارکنان، شهروندان ذی‌مدخل در فعالیت شرکت و تمامیت جامعه‌ای است که حسابرسان را به‌عنوان امین خویش به نظارت بر فعالیت‌های مالی شرکت‌ها گمارده‌اند.

وقتی از چنین منظری به فعالیت حسابداران رسمی نگاه کنیم، از سویی باید بر مسئولیت سنگین و تعهدات متعددی که این گروه بر دوش گرفته‌اند تأکید کنیم و از سویی دیگر نیز شایسته است حقوقی را که این گروه برای

مسئولیت حسابداران رسمی تنها پاسخ‌گویی به نیازهای صاحب‌کاران و یا کارفرمایان نیست. در حقیقت، آنچه اصول راهبری شرکتی طی دو دهه‌ی اخیر بیش‌ترین تمرکز را بر آن داشته، یعنی ارزیابی پاسخ‌گویی شرکت‌ها به گروه‌های متعدد ذی‌نفع و نیز توجه به مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، از مهم‌ترین وظایفی است که حسابداران رسمی برعهده دارند. به عبارت دیگر، حسابدار رسمی به موازات اطمینان‌بخشی به سهام‌داران و مالکان شرکت‌ها موظف به اطمینان‌بخشی به جامعه در مورد عملکرد شرکت‌ها و نهادهای اقتصادی

حسابداران رسمی باید در بالاترین سطح ممکن و با رعایت ضوابطی ارائه شود که تداوم انجام این خدمات با کیفیت مناسب را تضمین کند. از این روست که درست‌کاری، بی‌طرفی، صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای، رازداری، رفتار حرفه‌ای و اصول و ضوابط حرفه‌ای مورد تأکید آیین رفتار جامعه‌ی حسابداران رسمی بوده است.

جامعه‌ی حسابداران رسمی نیز به‌مثابه نهاد ناظر بر این ناظران حرفه‌ای به شیوه‌های نظام‌مند درصدد نظارت

شکل‌گیری و بروز فسادهای اقتصادی - مالی در ارکان حیاتی نظام اقتصادی جامعه بوده‌ایم. چنین عارضه‌هایی می‌تواند به سرمایه‌ی اجتماعی کشور که عامل نهایی است که توسعه‌ی اقتصادی را رقم می‌زند آسیب‌های جدی بزند. از همین رو، نهادهای قانون‌گذار و نظارتی در سال‌های اخیر به طور روزافزون مبارزه با فساد را مورد توجه و تأکید قرار داده‌اند. توجه قانون پنجم توسعه به بهبود نظام نظارت و ارتقای بهره‌وری، تشکیل شورای دستگاه‌های نظارتی، تصویب

تکلیف قانونی حساب‌برسان و از سوی دیگر برای انجام وظیفه‌ی خویش به‌مثابه نهاد ناظر بر عملکرد اعضای خود، به تمامی اعضای خویش این وظیفه‌ی قانونی را یادآوری کرده و مورد تأکید قرار داده است.

اما بدیهی است که حسابداران رسمی برای انجام درست وظایف قانونی خود علاوه بر بسترسازی‌های مقرراتی به فضای امن کاری و اطمینان از حمایت نهادهای پیش‌بینی‌شده در قانون از خود نیازمندند. در صورتی که حجم انبوهی از تکلیف قانونی از حسابداران خواسته شود اما در مقابل از پشتیبانی حمایتی نهادهای کلان اقتصادی جامعه، و نیز امکان استمرار فعالیت حرفه‌ای برخوردار نباشند، تداوم فعالیت حرفه‌ای حسابداران رسمی با موانع جدی مواجه خواهد شد.

یکی از نخستین مفروضات حسابداری، استمرار و تداوم فعالیت است که بر اساس آن فرض می‌شود واحد تجاری عملیات خود را در آینده‌ی قابل پیش‌بینی ادامه خواهد داد. بدون تردید، شرط لازم برای تداوم فعالیت حساب‌برسان به عنوان ناظران امین جامعه در کشف و افشای تقلبات و فسادهای مالی آن است که اعضای صادق این حرفه خود از تداوم فعالیت خویش اطمینان نسبی داشته باشند.

از همین رو، نهادهای ناظر بر عملکرد واحدهای اقتصادی، از وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی تا سازمان بورس و اوراق بهادار و بازرسی کل کشور و دیگر نهادهای نظارتی و قضایی به منظور تحقق بخشیدن به رسالت حسابداران رسمی باید شرایط تداوم فعالیت حرفه‌ای برای فعالان عرصه‌ی اعتمادبخشی به جامعه‌ی مالی کشور را در دستورکار خود قرار دهند.

قانون ارتقای سلامت نظام اداری، و موظف‌ساختن بازرسان، کارشناسان رسمی، حساب‌برسان و حسابداران، ممیزان، ذی‌حساب‌ها، ناظرین و... به اعلام هرگونه فساد مشاهده‌شده به مراجع نظارتی یا قانونی ذی‌صلاح همگی بیانگر توجه قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران کلان اقتصادی کشور به امر خطیر مبارزه با فساد است. جامعه‌ی حسابداران رسمی نیز با همین هدف، از سویی برای تأکید بر این

دایمی بر عملکرد اعضای خود براساس چنین اصولی است و تخطی حسابداران رسمی از انجام وظایف‌شان بیش از هر نهاد دیگری مورد بازخواست نهاد خودانتظام و صنفی ناظر بر عملکرد این اعضا صورت می‌پذیرد.

به موازات توسعه‌ی اقتصادی طی دهه‌های اخیر، در کنار رشد و بهبود شاخص‌هایی مانند تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه، ما نیز از عارضه‌های این رشد در امان نماندیم و گاه شاهد